

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Vady pořízení pro případ smrti a jejich právní následky

Diplomantka: Kateřina Králíková

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zaměřena na velmi zajímavé téma. Problematika vad pořízení pro případ smrti a jejich následků jistě není ničím zcela novým či objevným. Zejména vady závětí jsou předmětem dlouhodobé pozornosti tuzemské nauky i praxe. Autorka se však rozhodla, že tuto problematiku zpracuje komplexně a zaměří se na vady všech tradičních zákonem předvídaných pořízení pro případ smrti, a nad to i na vybraná právní jednání, která bývají řazena mezi pořízení pro případ smrti v širším smyslu slova (např. i prohlášení o vydědění či darování pro případ smrti). Takto souvisle koncipované pojednání je možné označit originální. Současně je zřejmé, že některá právní jednání spadající do této kategorie, byla do úpravy zařazena (znovu zařazena) až v souvislosti s přijetím stávajícího občanského zákoníku. Výklad těchto nových institutů zatím mnohdy ještě není výkladově zcela ustálený. Bližší zaměření se na sporné aspekty dané úpravy je tedy jistě možné považovat za potenciálně přínosné.

Práce je členěna přehledně a má jasnou systematiku. Po stručném *Úvodu* se autorka zaměřuje na obecné vymezení právních jednání a jejich vad. Svým výkladem se snaží položit jasné pojmové základy pro navazující partie. Druhá část pojednává o následcích vad právních jednání. I v tomto případě jde o obecný výklad, jehož cílem je pevnější zakotvení v práci dále používaných pojmů. Třetí část je zacílena na obecné vymezení pořízení pro případ smrti a na jejich obecné náležitosti (možná s ohledem na další výklad nadbytečně). Od čtvrté části se pak již postupně zaměřuje na jednotlivá pořízení pro případ smrti, jejich náležitosti a vady. Výklad zahajuje pasáží věnovanou závěti, po které následuje postupně výklad dědické smlouvy, dovětky, darování pro případ smrti, prohlášení o vydědění, zřeknutí se dědického práva a příkazu k započtení na dědický podíl. Zvolenému rozvržení nelze nic vytknout, je jasné a přehledné. Pochválit je navíc třeba snahu o shodnou vnitřní strukturu jednotlivých částí. Ta jednak zjednodušuje orientaci v textu a současně dává možnost porovnat mezi sebou výklad vztahující se k jednotlivým pořízením pro případ smrti. Opravdu jen dílčí výhradu je snad možné učinit ke značnému rozsahu vstupních obecných partií. Jakkoliv je zřejmé, že autorka se snaží své pojednání budovat systematicky a čtenáře neponechávat v nejistotě o tom, co který pojem znamená, resp. v jakém významu je v práci užíván, zdá se přehledový a popisný výklad celé problematiky právních jednání možná poněkud nadbytečný (a to i s ohledem na jinak značný celkový rozsahu textu).

Z pohledu obsahového autorka neopomíjí v práci nic podstatného. S výjimkou dílčích zjednodušení (např. s. 9 - *Pohnutka či motiv (ani omyl v nich) není pak pro existenci právního*

jednání relevantní. – tvrzení pomíjí význam mylné pohnutky v závěti dle § 1531; s. 33 - *Vycházíme přitom z ustanovení § 586 odst. 2 ObčZ, které stanoví, že je neplatnost závěti stanovena na ochranu zájmu určité osoby.* – je patrné, že § 586 hovoří obecně o právním jednání nikoliv specificky o závěti) se ve svém výkladu nedopouští věcných pochybení. Dáno je to pochopitelně i jejím striktním přidržením se obsáhlých publikačních zdrojů vztahujících se k dané problematice, zejména pak literatury komentářové. Pokud by snad čtenář s některou z uváděných informací nesouhlasil, bude pravidelně v rozporu i s některou z těchto publikací. Tento pracovní přístup je logický a pochopitelný, je však třeba podotknout, že poněkud limituje ochotu autorky k vlastním originálním myšlenkám a úvahám.

Práce je doplněna bohatým citačním aparátem. Citováno je jednotně a v intencích platné citační normy. Autorka si ke zpracování tématu obstarala většinu publikačních zdrojů vztahujících se k aktuální úpravě. V rozsáhlé míře pracuje též s relevantní judikaturou.

Zvláštní pochvalu pak zaslouží velmi dobré vyjadřovací schopnosti autorky. Svůj text formuluje jasným přehledným způsobem. V podstatě bez zaváhání užívá odbornou terminologii a pojmosloví. Čtenář je rušen jen zanedbatelným množstvím pravopisných pochybení, překlepů atp.

S ohledem na výše podané zjevně kladné posouzení je zřejmé, že se autorce podařilo odevzdat práci, která splňuje požadavky na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Odevzdaný text jasně osvědčuje velmi dobrou orientaci autorky v problematice dědického práva a může být nepochybně dobrým zdrojem základních informací k dané oblasti pro širší okruh čtenářů. Práci proto k obhajobě doporučuji a navrhuji ji hodnotit, pochopitelně v případě adekvátního výkonu uchazečky při obhajobě, jako výbornou.

Otázky:

- 1) Na s. 34 uvádíte, že souhlas druhého manžela se závětí, v níž je disponováno s majetkem v SJM, je dáván až v rámci pozůstalostního řízení. K čemu by podle Vás mělo vést neudělení takového souhlasu? Je SJM předmětem dědění?
- 2) V práci používáte pojem perfekce právního jednání. Zkuste vymezit, kdy je právní jednání neplatné a kdy imperfektní.
- 3) Zkuste vymezit případné nedostatky stávající úpravy vad pořízení pro případ smrti.

V Plzni dne 25. dubna 2021

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.